

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 13.12.2011
KOM(2011) 880 lopullinen
2011/0431 (APP)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**Euroopan unionin perusoikeusviraston monivuotisen toimintakehyksen vahvistamisesta
vuosiksi 2013–2017**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Neuvosto antoi 15. helmikuuta 2007 asetuksen (EY) N:o 168/2007¹, jäljempänä 'asetus', jolla perustettiin Euroopan unionin perusoikeusvirasto, jäljempänä 'virasto'. Virasto aloitti toimintansa 1. maaliskuuta 2007.

Perusoikeusviraston tavoitteena on antaa unionin toimielimille, elimille, laitoksille ja virastoille sekä jäsenvaltioille perusoikeuksia koskevaa neuvontaa ja asiantuntemusta, kun ne panevat täytäntöön unionin oikeutta, ja auttaa niitä tällä tavoin varmistamaan perusoikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen, kun ne toimivaltuuksiensa puitteissa toteuttavat toimenpiteitä tai määrittelevät toimintalinjoja. Perusoikeusvirastolle annetut tehtävät liittyvät tietojen keruuseen ja analysointiin, neuvojen antamiseen raporttien ja lausuntojen muodossa sekä yhteistyöhön kansalaisyhteiskunnan kanssa ja perusoikeuksien tunnettuuden lisäämiseen. Virastolla ei ole valtuuksia puuttua unionin säädösten laillisuuteen eikä siihen, noudattavatko jäsenvaltiot unionin oikeuteen perustuvia velvoitteitaan.

Asetuksen 5 artiklan mukaisesti perusoikeusviraston toiminnan kohdealat määritetään monivuotisessa toimintakehyksessä. Virasto suorittaa edellä mainittuja tehtäviään näillä kohdealoilla. Monivuotinen toimintakehys ei ole työohjelma. Viraston hallintoneuvosto hyväksyy viraston vuotuisen työohjelman monivuotisessa toimintakehyksessä määritettyjen kohdealojen puitteissa. Virasto voi toteuttaa toimia myös näiden kohdealojen ulkopuolella, jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio sitä pyytävät asetuksen 4 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdan nojalla, viraston taloudellisten ja henkilöresurssien sallimissa rajoissa.

Tämän ehdotuksen tavoitteena on vahvistaa virastolle asetuksen 5 artiklassa edellytetty monivuotinen toimintakehys kaudelle 2013–2017. Nykyinen monivuotinen toimintakehys (2007–2012) päättyy vuoden 2012 lopussa.

1.2. Monivuotinen toimintakehys kaudelle 2007–2012

Neuvosto teki 28. helmikuuta 2008 päätöksen 2008/203/EY asetuksen (EY) N:o 168/2007 täytäntöönpanosta monivuotisen toimintakehyksen hyväksymiseksi Euroopan unionin perusoikeusvirastolle vuosiksi 2007–2012². Päätöksen 2 artiklassa vahvistetaan seuraavat kohdealat:

- a) *rasismi, muukalaisviha ja niihin liittyvä suvaitsemattomuus;*
- b) *syrjintä, joka perustuu sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen tai joka kohdistuu vähemmistöön kuuluviin henkilöihin ja mikä tahansa näiden perusteiden yhdistelmä (moniperusteinen syrjintä);*
- c) *uhreille suoritettavat korvaukset;*

¹ EUVL L 53, 22.2.2007, s. 1.

² EUVL L 63, 7.3.2008, s. 14.

- d) *lapsen oikeudet, mukaan lukien lasten suojele;*
- e) *turvapaikka-asiat, maahanmuutto ja maahanmuuttajien kotouttaminen;*
- f) *viisumikysymykset ja rajavalvonta;*
- g) *unionin kansalaisten osallistuminen unionin demokraattiseen toimintaan;*
- h) *tietoyhteiskunta, erityisesti yksityiselämän kunnioitus ja henkilötietojen suoja;*
- i) *tehokkaan ja riippumattoman oikeussuojan saatavuus.*

1.3. Monivuotisen toimintakehyksen sisältö

Monivuotisessa toimintakehyksessä määritetään viraston toiminnan kohdealat asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen vaatimusten ja 3 artiklassa vahvistetun viraston soveltamisalan perusteella. Nämä vaatimukset ovat seuraavat:

- i) Virasto hoitaa tehtäviään unionin toimivaltuuksien puitteissa sellaisina kuin ne määritellään Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa³.
- ii) Monivuotinen toimintakehys on voimassa viisi vuotta⁴.
- iii) Monivuotisen rahoituskehityksen on oltava unionin painopistealueiden mukainen ja siinä on otettava asianmukaisesti huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmista ja neuvoston päätelmistä johtuvat linjaukset perusoikeuksien alalla⁵ (ks. 1.4 jakso jäljempänä).
- iv) Monivuotisessa toimintakehyksessä on otettava asianmukaisesti huomioon perusoikeusviraston taloudelliset ja henkilöresurssit⁶. Viraston taloudelliset resurssit monivuotisen toimintakehyksen aikana on määritetty rahoituskehityksessä, joka on liitetty talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja moitteettomasta varainhoidosta Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välillä 17. toukokuuta 2006 tehtyyn toimielinten sopimukseen⁷ ja esitetty asiakirjana V komission rahoitussuunnitelmassa 2008–2013 varainhoitovuodelle 2008⁸. Viraston taloudelliset resurssit vuosille 2014–2017 määritetään kaudelle 2014–2020 vahvistetun monivuotisen rahoituskehityksen puitteissa.
- v) Monivuotisen toimintakehyksen on sisällettävä määräyksiä, joiden tarkoituksena on varmistaa täydentävyys muiden unionin elinten, laitosten ja virastojen sekä Euroopan neuvoston ja muiden perusoikeuksien alalla toimivien kansainvälisten järjestöjen toimeksiannon kanssa⁹. Tämän ehdotuksen kannalta tärkeimmät unionin virastot ja elimet ovat Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO)¹⁰, Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva

³ Perusoikeusviraston perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 168/2007 3 artiklan 1 kohta.

⁴ Asetuksen 5 artiklan 2 kohdan a alakohta.

⁵ Asetuksen 5 artiklan 2 kohdan c alakohta.

⁶ Asetuksen 5 artiklan 2 kohdan d alakohta.

⁷ EUVL C 139, 14.6.2006, s. 1.

⁸ SEC(2007) 500 lopullinen, 2.5.2007.

⁹ Asetuksen 5 artiklan 2 kohdan e alakohta.

¹⁰ Perustettu asetuksella (EU) N:o 439/2010, EUVL L 132, 29.5.2010, s. 11.

virasto (Frontex)¹¹, Euroopan muuttoliikeverkosto¹², Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE)¹³, Euroopan tietosuojavaltuutettu¹⁴, Euroopan oikeudellisen yhteistyön yksikkö (Eurojust)¹⁵, Euroopan poliisivirasto (Europol)¹⁶, Euroopan poliisiakatemia (CEPOL)¹⁷, vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alainen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava eurooppalainen virasto (tietotekniikkavirasto)¹⁸ ja Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö (Eurofound)¹⁹.

vi) Viraston toiminnan kohdealojen on katettava rasismien, muukalaisvihan ja siihen liittyvän suvaitsemattomuuden torjunta²⁰.

1.4. Euroopan parlamentti ja neuvosto

Asetuksen 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan monivuotisen rahoituskehiksen on oltava unionin painopistealueiden mukainen, ja siinä on otettava asianmukaisesti huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmista ja neuvoston päätelmistä johtuvat linjaukset perusoikeuksien alalla. Euroopan parlamentin päätöslauselmissa on viime vuosina nostettu esiin seuraavat perusoikeuksiin liittyvät kysymykset²¹:

- henkilötietojen ja yksityisyyden suojan varmistaminen;
- lapsen oikeudet; lapsiin kohdistuva väkivalta sen kaikissa muodoissa, erityisesti lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia; siirtolaisten, turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten lapset; ilman huoltajaa olevat alaikäiset; lasten köyhyys ja lapsityövoima; nuoret ja oikeuslaitos; lapsuusiän tuki; lasten osallistuminen;
- yksityis- ja rikosoikeus; yksilön oikeudet rikosoikeudellisissa menettelyissä;
- uhrien suojelu;
- kansalaisten oikeudet ja vapaa liikkuvuus;
- romanien syrjäytyminen ja leimaaminen;
- rasismi ja muukalaisviha;

¹¹ Perustettu asetuksella (EY) N:o 2007/2004, EUVL L 349, 25.11.2004, s. 1.

¹² Perustettu neuvoston päätöksellä 2008/381/EY, EUVL L 131, 21.5.2008, s. 7.

¹³ Perustettu asetuksella (EY) N:o 1922/2006, EUVL L 403, 30.12.2006, s. 9.

¹⁴ Perustettu asetuksella (EY) N:o 45/2001, EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

¹⁵ Perustettu neuvoston päätöksellä 2002/187/YOS, EYVL L 63, 6.3.2002, s. 1.

¹⁶ Perustettu neuvoston päätöksellä 2009/371/YOS, EUVL L 121, 15.5.2009, s. 37.

¹⁷ Perustettu neuvoston päätöksellä 2005/681/YOS, EUVL L 256, 1.10.2005, s. 63.

¹⁸ Perustettu asetuksella (EU) N:o 1077/2011, EUVL L 286, 1.11.2011, s. 1.

¹⁹ Perustettu asetuksella (ETY) N:o 1365/75, EYVL L 139, 30.5.1975, s. 1.

²⁰ Asetuksen 5 artiklan 2 kohdan b alakohta.

²¹ Seuraavat päätöslauselmat: 14.1.2009, 3.2.2009, 19.2.2009, 10.3.2009, 11.3.2009, 12.3.2009, 24.3.2009, 26.3.2009, 2.4.2009, 22.4.2009, 24.4.2009, 7.5.2009, 17.9.2009, 25.11.2009, 26.11.2009, 10.2.2010, 25.3.2010, 5.5.2010, 18.5.2010, 15.6.2010, 17.6.2010, 7.9.2010, 9.9.2010, 22.9.2010, 20.10.2010, 23.11.2010, 14.12.2010, 15.12.2010, 19.1.2011, 8.3.2011, 9.3.2011, 10.3.2011, 24.3.2011, 5.4.2011 ja [].

- muun muassa etniseen alkuperään ja rotuun perustuvan profiloinnin ongelma terrorismin torjunnan, lainvalvonnan, maahanmuuton sekä tulli- ja rajavaltion yhteydessä;
- syrjimättömyys ja tasa-arvoisuus;
- kansallisten vähemmistöjen suojelu ja vähemmistöjen oikeudet;
- sukupuolten tasa-arvo, naisten oikeudet, naisiin kohdistuva väkivalta; naisten sukuelinten silpominen;
- homofobia ja seksuaalisesta suuntautumisesta johtuva syrjintä;
- vammaisuudesta johtuva syrjintä ja vammaiskysymykset;
- ikäsyrjintä;
- ilmaisuvapaus; lehdistön vapaus ja tiedotusvälineiden moniarvoisuus;
- uskonnonvapaus ja uskontoon tai vakaumukseen perustuva syrjintä;
- turvallisuus ja perusvapaudet internetissä;
- immateriaalioikeudet;
- turvapaikka-asiat ja Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä;
- maahanmuutto ja rajavaltion;
- maahanmuuttajien kotouttaminen;
- sosiaaliset oikeudet;
- köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen;
- oikeus terveydenhoitopalveluihin;
- kuluttajanoikeudet;
- ihmiskauppa;
- terrorismin torjunta;
- kulttuurisen, uskonnollisen ja kielellisen monimuotoisuuden kunnioittaminen;
- totalitaaristen hallintojen tekemien rikosten muiston säilyttäminen.

Eurooppa-neuvoston päätelmissä on viime vuosina nostettu esiin seuraavat perusoikeuksiin liittyvät kysymykset²²:

²² Eurooppa-neuvoston kokoukset 18.–19.6.2009, 29.–30.10.2009, 10.–11.12.2009, 17.6.2010, 4.2.2011 ja [].

- henkilötietojen ja yksityisyyden suoja;
- Euroopan oikeusalue;
- lapsen oikeudet;
- sukupuolten tasa-arvo;
- EU:n muuttoliikepolitiikka, mukaan lukien Euroopan maahanmuutto- ja turvapaikkasopimus, Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä, viisumiasiat ja rajavalvonta;
- ihmiskauppa;
- sosiaaliset oikeudet;
- sisäisen turvallisuuden strategia;
- immateriaalioikeudet.

2. KUULEMINEN

Komissio kuuli ehdotusta valmistellessaan perusoikeusviraston hallintoneuvostoa ja sai siltä alustavan lausunnon 8. kesäkuuta 2011. Hallintoneuvosto puolestaan on kuullut viraston perusoikeusfoorumia (kansalaisyhteiskunnan kanssa muodostettu yhteistyöverkosto), joka toimitti kantansa 18. lokakuuta 2011. Komissio on ottanut huomioon tätä ehdotusta koskevassa kuulemismenettelyssä esitetyt huomautukset.

Hallintoneuvosto on ehdottanut viraston toiminnalle seuraavia kohdealoja:

- a) oikeussuojan tehokkuus ja saatavuus;*
- b) rikoksen uhrit;*
- c) oikeudellinen yhteistyö;*
- d) poliisiyhteistyö;*
- e) maahanmuutto ja maahanmuuttajien kotouttaminen, rajavalvonta ja viisumiasiat; turvapaikka-asiat;*
- f) rasismi, muukalaisviha ja niihin liittyvä suvaitsemattomuus;*
- g) romanien osallistaminen;*
- h) syrjintä, sellaisena kuin se määritellään perusoikeuskirjan 21 artiklassa;*
- i) osallistuminen vammaisten oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen 33 artiklan 2 kohdan mukaiseen EU:n riippumattomaan järjestelmään;*
- j) lapsen oikeudet;*

k) tieto, yksityisyys ja henkilötiedot;

l) sosiaaliset oikeudet.

3. EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

3.1. Ehdotetun toimen lyhyt kuvaus

Asetuksessa vaadittujen tekijöiden lisäksi (ks. edellä 1.3 jakso) komissio on ottanut tätä ehdotusta laatiessaan huomioon seuraavat näkökohdat:

i) Lissabonin sopimuksen voimaantulo ja sen vaikutus viraston toimintaan. Lissabonin sopimuksella muutettiin Euroopan yhteisön perustamissopimusta antamalla unionille (tämä käsite korvaa ”yhteisön” ja ”Euroopan yhteisön” käsitteet) toimivaltaa oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden alalla. Tämä johtuu erityisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 1 artiklan 3 kohdasta, jonka mukaan ”*Unione korvaa Euroopan yhteisön, jonka seuraaja se on*”. Asiat, jotka aiemmin kuuluivat Euroopan unionin perustamissopimuksen VI osastoon (nk. kolmanteen pilariin), muodostavat nyt Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, V osaston (Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue) luvut 4 (Oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla) ja 5 (Poliisiyhteistyö).

ii) sen varmistaminen, että viraston toiminta kohdistetaan keskeisille toiminta-aloille, ottaen huomioon sen rajalliset taloudelliset ja henkilöresurssit;

iii) viraston toiminnan jatkuvuuden varmistaminen, ottaen huomioon erityisesti se, että viraston on tärkeää tuottaa vuosien mittaan puolueetonta, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa.

Edellä esitetyn perusteella komissio ehdottaa, että perusoikeusviraston monivuotiseen rahoituskehykseen vuosiksi 2013–2017 otetaan seuraavat kohdealat:

- a) oikeussuojan saatavuus;
- b) rikoksen uhrit;
- c) tietoyhteiskunta ja erityisesti yksityiselämän kunnioitus ja henkilötietojen suoja;
- d) romanien osallistaminen;
- (e) poliisiyhteistyö, alan erityispiirteet huomioon ottaen;
- (f) oikeudellinen yhteistyö, erityisesti rikosasioihin liittyvän yhteistyön erityispiirteet huomioon ottaen;
- g) lapsen oikeudet;
- h) syrjintä, joka perustuu rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen;

- i) maahanmuutto ja maahanmuuttajien kotouttaminen; rajavalvonta ja viisumikysymykset; turvapaikka-asiat;
- j) rasismi, muukalaisviha ja niihin liittyvä suvaitsemattomuus.

3.2. Oikeusperusta

Vuosien 2007–2012 monivuotisen toimintakehyksen oikeusperusta on perusoikeusviraston perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 168/2007 5 artiklan 1 kohta. Sitä ei kuitenkaan voida enää käyttää, koska se on Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-133/06²³ antamassa tuomiossa tarkoitettu johdettu oikeusperusta.

Sen vuoksi tämän ehdotuksen oikeusperustana pitäisi olla jokin perussopimuksen määräys. Koska muuta (täsmällisempää) määräystä ei ole, oikeusperustan pitäisi olla viraston perustamisasetus, joka on annettu entisen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 308 artiklan nojalla. Lissabonin sopimuksen voimaantulon seurauksena tätä artiklaa on muutettu ja siitä on tullut SEUT-sopimuksen 352 artikla.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole suoria vaikutuksia EU:n talousarvioon. Virasto kehittää hankkeita ehdotetuilla toiminta-aloilla, joille budjettivallan käyttäjä on jo kohdennanut resursseja.

5. EHDOTUKSEN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Perusoikeusviraston toiminnan kohdealat (2 artikla) antavat virastolle mahdollisuuden tarkastella eri kohdealoilla esiin tulevia perusoikeuksiin liittyviä ongelmia, sikäli kuin ne liittyvät EU:n lainsäädännön soveltamisalaan.

- *Oikeussuojan saatavuus:* Tukholman ohjelmassa korostetaan, että oikeussuojan saatavuutta EU:ssa on parannettava. Tähän voisivat liittyä esimerkiksi oikeussuojan tehokkuus, mukaan lukien tehokkaan ja riippumattoman oikeussuojan saatavuus, ja takeet oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä. Virasto on julkaissut tätä alaa koskevia kertomuksia (*Access to justice in Europe: an overview of challenges and opportunities, EU Minorities and Discrimination Survey*), ja sen on määrä jatkaa tietojen keräämistä oikeussuojan saatavuutta koskevista kysymyksistä muun muassa sopimusoikeuden ja kuluttajaoikeuksien alalla.
- *Rikoksen uhrit:* Virasto on käsitellyt rikoksen uhreja välillisesti kertomuksissaan *Access to justice in Europe: an overview of challenges and opportunities* ja *EU Minorities and Discrimination Survey*. Koska uhrien oikeuksia koskevien aloitteiden määrä lisääntyy jatkuvasti, viraston toiminnan olisi katettava muun muassa uhrien suojeleminen, uhrien tukipalvelut, uhrien oikeudellinen asema, uhrien oikeuksien tiedostaminen, haavoittuvassa asemassa olevat uhrit sekä vahingonkorvaukset.
- *Tietoyhteiskunta ja erityisesti yksityiselämän kunnioitus ja henkilötietojen suoja:* Tällä kohdealalla virasto voisi kerätä tietoja erityisesti verkkoympäristön vaikutuksista perusoikeuksiin, kuten henkilötietojen ja yksityisyyden suojelemaan.

²³ Asia C-133/06, parlamentti v. neuvosto, tuomio 6.5.2008, Kok. 2008, s. I-3189.

Euroopan parlamentti on korostanut näiden kysymysten merkitystä. Virasto on jo tehnyt työtä tällä alalla (kertomus *Data Protection in the European Union: the role of National Data Protection Authorities*), ja sen odotetaan kehittävän sitä koskevaa asiantuntemusta. Viraston tiedonkeruutoiminta tällä alalla sujuvoittaisi EU:n uudistetun tietosuojakehyksen täytäntöönpanoa.

- *Romanien osallistaminen*: Romanian osallistaminen on EU:lle selkeä painopisteala. Komission tiedonannossa *EU:n puitekehys vuoteen 2020 ulottuville romanien kansallisille integrointistrategioille* edellytetään, että virasto kerää yhdessä muiden alalla toimivien elinten, kuten Eurofoundin, kanssa kaikista 27 jäsenvaltiosta tietoja romanien työllisyys-, koulutus-, terveydenhoito- ja asumistilanteesta ja laatii yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa seurantamenetelmiä, joiden avulla voidaan vertailla romanien tilannetta eri puolilla Eurooppaa.²⁴ Tietoja saadaan myös seitsemännen puiteohjelman yhteiskunta- ja taloustieteiden sekä humanististen tieteiden ohjelmasta rahoitettavasta erityistutkimuksesta. Virasto on viime vuosina kehittänyt asiantuntemustaan romaniasioita koskevien tietojen keräämisessä, kuten käy ilmi sen laatimista kertomuksista *Housing conditions of Roma and Travellers in the EU*, *The situation of Roma EU citizens moving to and settling in other EU Member States* ja *EU Minorities and Discrimination Survey*.
- *Poliisiyhteistyö, alan erityispiirteet huomioon ottaen*: Lissabonin sopimuksen voimaantulon myötä on luovuttu ns. pilarirakenteesta. Poliisiyhteistyö olisi tämän vuoksi sisällytettävä viraston kohdealoihin, jotta virasto voi kerätä tietoja tältä alalta, edellyttäen että tiedot kuuluvat EU:n toimivallan piiriin eikä toiminta vaikuta rikostilastojen kehittämistä koskevaan työhön. Virasto käyttää tietoja, jotka ovat jo olemassa tai joita jäsenvaltiot toimittavat, jotta voidaan välttää päällekkäinen työ lainvalvontaviranomaisten kanssa.
- *Oikeudellinen yhteistyö, erityisesti rikosasioihin liittyvän yhteistyön erityispiirteet huomioon ottaen*: Tähän alaan kuuluu oikeudellinen yhteistyö siviili- ja kauppaoikeuden sekä rikosoikeuden alalla. Tämän alan sisällyttäminen viraston kohdealoihin on perusteltua pilarirakenteesta luopumisen vuoksi. Virasto voisi kerätä tietoja kysymyksistä, jotka liittyvät esimerkiksi järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin tai ihmiskaupan torjuntaan.
- *Lapsen oikeudet*: Lapsen oikeuksien edistäminen ja suojeleminen on yksi niistä EU:n tavoitteista, joille Lissabonin sopimuksen voimaantulo on antanut lisäpontta. Tällä kohdealalla virasto voisi edistää *Lapsen oikeuksia koskevan EU:n toimintasuunnitelman* täytäntöönpanoa keräämällä tietoja esimerkiksi lapsiystävällisestä oikeudenkäytöstä ja haavoittuvassa asemassa olevista lapsista sekä ottamalla käyttöön kehittämänsä lapsen oikeuksia koskevat indikaattorit²⁵. Lasten köyhyyden torjunta on EU:n keskeinen painopistealue, ja sitä koskeva viraston tutkimustoiminta voisi edistää lasten köyhyyttä koskevan komission tulevan suosituksen täytäntöönpanoa. Virasto on julkaissut lapsia koskevia kertomuksia (*Child Trafficking in the EU: Challenges, perspectives and good practices*, *Separated asylum seeking children in EU Member States*) ja toteuttanut koulutushankkeita, kuten *S-Cool Agenda*, opettajille tarkoitetun käsikirjan

²⁴ KOM(2011) 173 lopullinen.

²⁵ KOM(2011) 60 lopullinen.

Excursions to the past – teaching for the future ja selvityksen The role of historical sites and museums in Holocaust education and human rights education in the EU. Tällä kohdealalla virasto voisi toteuttaa toimia myös koulutuksen, sosiaalisen osallistamisen ja nuorisopolitiikan sekä muiden asiaan liittyvien unionin politiikkojen alalla.

- *Syrjintä, joka perustuu rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen:* Viraston on tarkoitus kerätä edelleen tietoja syrjinnästä. Tietojenkeruu koskee EU:n perusoikeuskirjan 21 artiklassa mainittuja syrjintäperusteita, lukuun ottamatta sukupuolta, koska Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) on nyt täydessä toimintavalmiudessa ja vastaa sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuoleen perustuvaa syrjintää koskevien tietojen keräämisestä. Tämän ei kuitenkaan pitäisi estää virastoa käsittelemästä myös sukupuoleen liittyviä kysymyksiä silloin, kun kyseessä on ns. moniperusteinen syrjintä, tai tarkastelemasta kertomuksissaan myös sukupuoleen liittyviä näkökohtia tiiviissä yhteistyössä EIGEn kanssa. Tällä kohdealalla olisi voitava toteuttaa moniperusteiseen syrjintään, työpaikkasyrjintään tai köyhyyden vähentämiseen ja sosiaaliseen osallistamiseen liittyviä toimia. Virasto on julkaissut viime vuosina useita tätä alaa koskevia kertomuksia, kuten *Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity, Respect for and protection of persons belonging to minorities, Migrants, minorities and employment – Exclusion and discrimination in the 27 Member States of the EU, EU Minorities and Discrimination Survey, The legal protection of persons with mental health problems under non-discrimination law, Handbook on European non-discrimination law, The impact of the Racial Equality Directive – Views of trade unions and employers in the EU, Experience of Discrimination, Social Marginalisation and Violence among Muslim and non-Muslim Youth ja Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: the situation in the EU.*
- *Maahanmuutto ja maahanmuuttajien kotouttaminen, rajavalvonta ja viisumiasiat sekä turvapaikka-asiat:* Perusoikeuksien näkökulmasta erityistä huolta ovat herättäneet sekä laillisten että laittomien maahantulijoiden kohtelu rajoilla, olot säilöönottoyksiköissä sekä ihmiskaupan uhreihin liittyvät kysymykset. *Maahanmuuttajien kotouttaminen* on maahanmuuttoon läheisesti liittyvä kohdeala, jonka yhteydessä perusoikeudet ovat niin ikään merkittävä näkökohta. Myöskään köyhyyden vähentämiseen ja sosiaaliseen osallistamiseen liittyviä näkökohtia ei pitäisi unohtaa. Useimpiin *rajavalvontaa ja viisumiasioita* koskeviin säädöksiin sisältyy erityisiä lausekkeitä perusoikeuksien ja -vapauksien kunnioittamisesta. Tämän kohdealan yhteydessä voitaisiin käsitellä myös ns. etnistä profilointia. *Turvapaikka-asioita* käsitellään hyvin monissa EU:n säädöksissä, joissa perusoikeudet ovat keskeisessä asemassa. Viraston olisi jatkettava tietojen keräämistä tästä aiheesta tiiviissä yhteistyössä EASOn kanssa. Virasto on julkaissut tästä aiheesta viime vuosina useita kertomuksia (*Migrants in an irregular situation: access to healthcare in 10 EU Member States, Migrants, minorities and employment – Exclusion and discrimination in the 27 Member States of the EU, Migrants in an irregular situation employed in domestic work: fundamental rights challenges for the EU and its Member States, The asylum-seeker perspective: access to effective*

remedies and the duty to inform applicants, Detention of third country nationals in return procedures, Separated asylum seeking children in EU Member States, Coping with a fundamental rights emergency: The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner). Virasto on myös antanut rajavartijoille perusoikeuksia koskevaa koulutusta yhteistyössä Frontexin kanssa. Viraston olisi jatkettava yhteistyötä Frontexin kanssa. Sidosryhmät odottavat, että virasto jatkaa tietojen keräämistä tähän kohdealaan liittyvistä kysymyksistä.

- *Rasismi, muukalaisviha ja niihin liittyvä suvaitsemattomuus*: Tästä kohdealasta säädetään viraston perustamisasetuksessa. Virastolla on huomattava asiantuntemus tietojen keräämisestä tältä alalta, kuten käy ilmi sen laatimista kertomuksista *Antisemitism: summary overview, Understanding and preventing ethnic profiling: a guide, Experience of Discrimination, Social Marginalisation and Violence among Muslim and non-Muslim Youth* ja *Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: the situation in the EU*. Tällä toimintajaksolla olisi kiinnitettävä erityistä huomiota etniseen profilointiin, rasismista ja muukalaisvihasta johtuvaan vihapuheeseen ja viharikoksiin sekä tällaisiin ilmiöihin johtavien yhteiskunnallisten suuntausten analysointiin ennalta ehkäisevässä tarkoituksessa.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin perusoikeusviraston monivuotisen toimintakehyksen vahvistamisesta vuosiksi 2013–2017

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 352 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen²⁶,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon²⁷,

noudattaa erityistä lainsäätämisyksiköstä,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Pitäen mielessä Euroopan unionin perusoikeusviraston, jäljempänä 'virasto', perustamisen tavoitteet ja jotta virasto voisi suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti, sen toiminnan kohdealat olisi määritettävä tarkoin viisi vuotta kattavassa monivuotisessa toimintakehyksessä, kuten Euroopan unionin perusoikeusviraston perustamisesta 15 päivänä helmikuuta 2007 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 168/2007²⁸ säädetään.
- (2) Neuvosto vahvisti ensimmäisen monivuotisen toimintakehyksen 28 päivänä helmikuuta 2008 tekemällään päätöksellä 2008/203/EY asetuksen (EY) N:o 168/2007 täytäntöönpanosta monivuotisen toimintakehyksen hyväksymiseksi Euroopan unionin perusoikeusvirastolle vuosiksi 2007–2012.
- (3) Monivuotista toimintakehystä olisi toteutettava ainoastaan unionin oikeuden soveltamisalan puitteissa.
- (4) Toimintakehyksen olisi oltava unionin painopistealueiden mukainen niin, että siinä otetaan asianmukaisesti huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmista ja neuvoston päätelmistä johtuvat linjaukset perusoikeuksien alalla.

²⁶ EUVL C, s. .

²⁷ EUVL C, s. .

²⁸ EUVL L 53, 22.2.2007, s. 1.

- (5) Monivuotisessa toimintakehyksessä olisi otettava asianmukaisesti huomioon perusoikeusviraston taloudelliset resurssit ja henkilöresurssit.
- (6) Toimintakehykseen olisi sisällytettävä määräyksiä, joiden tarkoituksena on varmistaa täydentävyys muiden unionin elinten, laitosten ja virastojen sekä Euroopan neuvoston ja muiden perusoikeuksien alalla toimivien kansainvälisten järjestöjen tehtävien kanssa. Tämän monivuotisen toimintakehyksen kannalta tärkeimmät unionin virastot ja elimet ovat asetuksella (EU) N:o 439/2010²⁹ perustettu Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO), asetuksella (EY) N:o 2007/2004³⁰ perustettu Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva virasto (Frontex), neuvoston päätöksellä 2008/381/EY³¹ perustettu Euroopan muuttoliikeverkosto, asetuksella (EY) N:o 1922/2006³² perustettu Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE), asetuksella (EY) N:o 45/2001³³ perustettu Euroopan tietosuojavaltuutettu, neuvoston päätöksellä 2002/187/YOS³⁴ perustettu Euroopan oikeudellisen yhteistyön yksikkö (Eurojust), neuvoston päätöksellä 2009/371/YOS³⁵ perustettu Euroopan poliisivirasto (Europol), neuvoston päätöksellä 2005/681/YOS³⁶ perustettu Euroopan poliisiakatemia (CEPOL), asetuksella (EU) N:o 1077/2011³⁷ perustettu vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alainen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava eurooppalainen virasto (tietotekniikkavirasto) ja asetuksella (ETY) N:o 1365/75³⁸ perustettu Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö (Eurofound).
- (7) Monivuotiseen toimintakehykseen olisi sisällytettävä rasismien, muukalaisvihan ja niihin liittyvän suvaitsemattomuuden torjunta perusoikeusviraston toiminnan kohdealoina.
- (8) Koska EU:ssa on kiinnitetty erityistä huomiota köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan tekemällä siitä yksi Eurooppa 2020 -strategian viidestä pää tavoitteesta, viraston olisi tutkittava niitä taloudellisia ja sosiaalisia edellytyksiä, jotka mahdollistavat perusoikeuksien toteutumisen, kun se kerää ja levittää tietoja tällä päätöksellä vahvistetuilta kohdealoilta.
- (9) Komissio on kuullut ehdotusta valmistellessaan viraston hallintoneuvostoa ja saanut siltä lausunnon 18 päivänä lokakuuta 2011.
- (10) Virasto voi harjoittaa toimintaa monivuotisessa toimintakehyksessä määritettyjen kohdealojen ulkopuolella Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission pyynnöstä asetuksen (EY) N:o 168/2007 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja viraston taloudellisten ja henkilöresurssien sallimissa rajoissa,

²⁹ EUVL L 132, 29.5.2010, s. 11.

³⁰ EUVL L 349, 25.11.2004, s. 1.

³¹ EUVL L 131, 21.5.2008, s. 7.

³² EUVL L 403, 30.12.2006, s. 9.

³³ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

³⁴ EYVL L 63, 6.3.2002, s. 1.

³⁵ EUVL L 121, 15.5.2009, s. 37.

³⁶ EUVL L 256, 1.10.2005, s. 63.

³⁷ EUVL L 286, 1.11.2011, s. 1.

³⁸ EYVL L 139, 30.5.1975, s. 1.

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Monivuotinen toimintakehys

1. Perustetaan monivuotinen toimintakehys Euroopan unionin perusoikeusvirastolle, jäljempänä 'virasto', ohjelmakaudeksi 2013–2017.
2. Virasto hoitaa asetuksen (EY) N:o 168/2007 4 artiklan 1 kohdassa määritetyt tehtävät tämän päätöksen 2 artiklassa määritellyillä kohdealoilla asetuksen (EY) N:o 168/2007 3 artiklan mukaisesti.

2 artikla

Kohdealat

Kohdealoja ovat seuraavat:

- a) oikeussuojan saatavuus;
- b) rikoksen uhrin;
- c) tietoyhteiskunta ja erityisesti yksityiselämän kunnioitus ja henkilötietojen suoja;
- d) romanien osallistaminen;
- e) poliisiyhteistyö, alan erityispiirteet huomioon ottaen;
- f) oikeudellinen yhteistyö, erityisesti rikosasioihin liittyvän yhteistyön erityispiirteet huomioon ottaen;
- g) lapsen oikeudet;
- h) syrjintä, joka perustuu rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen;
- i) maahanmuutto ja maahanmuuttajien kotouttaminen; viisumikysymykset ja rajavalvonta; turvapaikka-asiat;
- j) rasismi, muukalaisviha ja niihin liittyvä suvaitsemattomuus.

3 artikla

Täydentävyys ja yhteistyö muiden elinten kanssa

1. Virasto huolehtii asianmukaisesta yhteistyöstä ja koordinoinnista muiden keskeisten unionin elinten, laitosten ja virastojen, jäsenvaltioiden, kansainvälisten järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa asetuksen (EY) N:o 168/2007 7, 8 ja 10 artiklan mukaisesti tämän monivuotisen toimintakehysten täytäntöönpanemiseksi.

2. Virasto käsittelee sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää vain osana 2 artiklan g alakohdassa tarkoitettua syrjintää yleisesti käsittelevää työtään ja siinä määrin, kuin se on tämän työn kannalta olennaista, ottaen huomioon, että Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE)³⁹ tehtävänä on kerätä tietoja sukupuolten tasa-arvosta ja sukupuolen perusteella tapahtuvasta syrjinnästä. Viraston ja EIGEn olisi tehtävä yhteistyötä 22 päivänä marraskuuta 2010 tehdyn yhteistyösopimuksen mukaisesti.

3. Virasto tekee yhteistyötä Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound)⁴⁰ kanssa 8 päivänä lokakuuta 2009 tehdyn yhteistyösopimuksen mukaisesti ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston (Frontex)⁴¹ kanssa 26 päivänä toukokuuta 2010 tehdyn yhteistyösopimuksen mukaisesti. Lisäksi se tekee yhteistyötä Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO)⁴², Euroopan muuttoliikeverkoston⁴³, Euroopan oikeudellisen yhteistyön yksikön (Eurojust)⁴⁴, Euroopan poliisiviraston (Europol)⁴⁵, Euroopan poliisiakatemia (CEPOL)⁴⁶ ja vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan eurooppalaisen viraston (tietotekniikkavirasto)⁴⁷ kanssa niiden kanssa myöhemmin tehtävien yhteistyösopimusten mukaisesti.

4. Virasto hoitaa tehtäviään tietoyhteiskunnan ja erityisesti yksityisyydensuojan ja henkilötietojen suojelun alalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan tietosuojavaltuutetun velvollisuutta varmistaa, että unionin toimielimet ja elimet kunnioittavat luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia ja erityisesti heidän oikeuttaan yksityisyyteen asetuksen (EY) N:o 45/2001 46 ja 47 artiklassa säädettyjen tietosuojavaltuutetun tehtävien ja toimivaltuuksien mukaisesti.

5. Virasto koordinoi toimintaansa Euroopan neuvoston toimintojen kanssa asetuksen (EY) N:o 168/2007 9 artiklan ja siinä mainitun, Euroopan unionin perusoikeusviraston ja Euroopan neuvoston välisestä yhteistyöstä Euroopan yhteisön ja Euroopan neuvoston välillä tehdyn sopimuksen⁴⁸ mukaisesti.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

³⁹ Perustettu asetuksella (EY) N:o 1922/2006, EUVL L 403, 30.12.2006, s. 9.

⁴⁰ Perustettu asetuksella (EEC) N:o 1365/75, EYVL L 139, 30.5.1975, s. 1.

⁴¹ Perustettu asetuksella (EY) N:o 2007/2004, EUVL L 349, 25.11.2004, s. 1.

⁴² Perustettu asetuksella (EU) N:o 439/2010, EUVL L 132, 29.5.2010, s. 11.

⁴³ Perustettu neuvoston päätöksellä 2008/381/EY, EUVL L 131, 21.5.2008, s. 7.

⁴⁴ Perustettu neuvoston päätöksellä 2002/187/YOS, EYVL L 63, 6.3.2002, s. 1.

⁴⁵ Perustettu neuvoston päätöksellä 2009/371/YOS, EUVL L 121, 15.5.2009, s. 37.

⁴⁶ Perustettu neuvoston päätöksellä 2005/681/YOS, EUVL L 256, 1.10.2005, s. 63.

⁴⁷ Perustettu asetuksella (EU) N:o 1077/2011, EUVL L 286, 1.11.2011, s. 1.

⁴⁸ EUVL L 186, 15.7.2008, s. 7.